

NOTEIKUMI PAR AKADEMISKO GODĪGUMU LATVIJAS UNIVERSITĀTĒ

Ar grozījumiem, kas izdarīti līdz 30.06.2025.

Grozījumi: LU Senāta 30.06.2025. lēmums Nr. 2-3/61

I. Vispārīgie noteikumi

1. Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē (turpmāk tekstā – LU) (turpmāk tekstā – Noteikumi) nosaka, kas ir akadēmiskais godīgums un ar to saistītā rīcība, uzskaita biežāk sastopamos akadēmiskā godīguma principu pārkāpumus akadēmiskajā vidē un LU saimes pienākumus akadēmiskā negodīguma novēršanai. Noteikumi attiecas uz visu LU saimi – akadēmisko un vispārējo personālu, studējošajiem, ieskaitot akadēmiskā grāda iegūšanu, reflektantiem, klausītājiem un personām, kas veic darbu uz uzņēmuma, autora un brīvprātīgā darba līguma pamata.
2. Akadēmiskais godīgums ir uzvedība, kas ietver objektivitāti, atbildību, savstarpēju cieņu un uzticēšanos, izslēdz maldināšanu un krāpšanos un veicina Latvijas Republikas izglītības un zinātnes kvalitāti un prestižu. Noteikumu mērķis ir stiprināt akadēmisko kultūru un akadēmisko godīgumu LU akadēmiskajā vidē.
3. LU saime ievēro akadēmisko godīgumu jebkurās attiecībās, kurās tā ir iesaistīta LU, kā arī ārpus LU.
4. LU saime ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumu Noteikumos noteiktajā kārtībā.
5. Ja LU ir saņēmusi informāciju par LU saimes pārstāvja akadēmiskā godīguma pārkāpumu no fiziskas personas, kas nav LU saimes pārstāvis, vai juridiskas personas, LU rektors nodod iesniegumu par studējošā pārkāpumu izskatīšanai attiecīgās fakultātes dekanam un

iesniegumu par akadēmiskā vai vispārējā personāla pārkāpumu – LU Akadēmiskās ētikas komisijai.

6. LU saimes pārstāvjiem ir pienākums sadarboties ar LU iestādes vadītāju, LU rektoru vai rektora pilnvarotu personu, vai LU Akadēmiskās ētikas komisiju, ja konstatēts akadēmiskā godīguma pārkāpums.
 7. Izvērtējot akadēmiskā godīguma pārkāpumu LU saimes darbā un lemjot par Noteikumos un citos LU normatīvajos aktos paredzēto seku iestāšanos un atbildību, ņem vērā:
 - 7.1. akadēmiskā godīguma pārkāpuma apjomu (ja iespējams konstatēt) un nozīmīguma pakāpi;
 - 7.2. iepriekšējos personas pieļautos akadēmiskā godīguma pārkāpumus;
 - 7.3. studējošajiem – pārbaudījuma veidu.
 8. Nosakot, kādas sekas piemērot par akadēmiskā godīguma noteikumu pārkāpumu, ņem vērā pārkāpuma raksturu, personas iepriekšējo rīcību un izvērtē, vai pārkāpums ir:
 - 8.1. uzskatāms par neliela apjoma pārkāpumu, kas izdarīts nezināšanas dēļ vai bez ļaunprātīga nolūka un nerada būtiskas sekas LU saimes pārstāvja akadēmiskajai darbībai vai nenodara kaitējumu LU;
 - 8.2. akadēmiskajā vidē nepieļaujama rīcība, kas neatkarīgi no apjoma un nolūka rada negatīvas sekas LU saimes pārstāvja akadēmiskajai darbībai vai nodara kaitējumu LU;
 - 8.3. akadēmiskajā vidē nepieļaujama rīcība, kas izdarīta ar ļaunprātīgu nolūku un rada būtiskas negatīvas sekas LU saimes pārstāvja akadēmiskajai darbībai vai nodara būtisku kaitējumu LU
- /LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.
9. Lai neveidotos interešu konflikta situācijas, LU saimes pārstāvim ir tiesības sevi atstatīt no lēmumu pieņemšanas gadījumos, kad pastāv citi apstākļi, kas varētu radīt pamatotas šaubas par personas objektivitāti. Par interešu konfliktu Noteikumu izpratnē ir uzskatāma situācija, kad LU saimes pārstāvim ir jāpieņem lēmumi, jāpiedalās lēmumu pieņemšanā vai jāveic citas darbības, kas var ietekmēt saistītās personas akadēmisko izaugsmi, jo īpaši stipendiju un apbalvojumu piešķiršana, zinātniskās darbības finansējuma piešķiršana, pieņemšana darbā vai ievēlēšana akadēmiskajos un administratīvajos amatos.
 10. Noteikumu izpratnē par plaģiātu ir uzskatāma cita autora publicētu vai nepublicētu darbu (t.sk. vārdu, izteikumu, attēlu u.c.) izmantošana, nenorādot precīzu atsauci uz attiecīgo autoru

vai darbu. Plaģiātam ir daudzveidīgas izpausmes formas, kuras konstatē gan tekstos, kuros nav norādītas atsauces uz oriģinālo darbu, gan tekstos ar atsaucēm. Plaģiāta veidi ir šādi:

10.1. avoti nav citēti:

- 10.1.1. autors savā vārdā iesniedz visu kāda cita autora sarakstītu darbu (viltvārdība);
- 10.1.2. autors savā tekstā kopē lielus fragmentus (vienu vai vairākas rindkopas vai to daļas) no cita teksta, tos nepārfrāzējot;
- 10.1.3. autors mēģina noslēpt plaģiātu, savā tekstā iekopējot fragmentus no vairākiem avotiem un veicot sīkas izmaiņas teikumu struktūrā, lai šie dažādie fragmenti saderētu kopā, taču pārsvarā autentiskā teksta formulējumi tiek saglabāti;
- 10.1.4. autors ir saglabājis autentiskā avota satura būtību, bet ir nedaudz to pārfrāzējis un pārveidojis atslēgas vārdus;
- 10.1.5. autors pārfrāzē citu autoru darbu fragmentus tā, lai atsevišķie fragmenti saderētu kopā, tā vietā, lai uzrakstītu oriģinālu tekstu;
- 10.1.6. autors bagātīgi izmanto fragmentus no saviem iepriekšējiem darbiem, tādējādi pārkāpjot darba oriģinalitātes nosacījumus, kas tiek sagaidīti akadēmiskajā vidē;

10.2. avoti ir citēti, bet teksts ir uzskatāms par plaģiātu:

- 10.2.1. autors min citētā autora vārdu, bet nenorāda citētā avota specifisko informāciju (piem., nosaukumu, izdevēju u.tml.), līdz ar to atsauci nevar atrast un nevar pārliecināties, ka darbs, uz ko atsaucas, eksistē;
- 10.2.2. autors apzināti sniedz neprecīzu vai kļūdainu informāciju par citētajiem avotiem, lai padarītu to atrašanu neiespējamu (maldināšana);
- 10.2.3. autors norāda precīzu atsauci uz avotu, bet nepūlas teksta fragmentu noformēt kā citātu, ja šis fragments ir kopēts vai pārfrāzēts ļoti tuvu tekstam, radot nepareizu priekšstatu un pretendējot uz informācijas oriģinālu pasniegšanu;
- 10.2.4. autors savā darbā pārņem analīzi no cita pētījuma, savirknējot fragmentus – citātus (cita autora radīta teksta fragmenta izmantojums, norādot atsauci uz autoru un darbu un to skaidri atdalot no sava teksta) un parafrāzes (jēdzienu, spriedumu vai citu autoru plašāku domu izteikšana ar

saviem vārdiem, saglabājot to būtību, bet ne tā, kā tas izteikts attiecīgās informācijas avotā) no citiem darbiem, pārņemot arī atsaucē uz šiem fragmentiem no citiem darbiem, taču autora darbā gandrīz nemaz nav viņa paša oriģinālā teksta;

10.2.5. autors dažās vietās norāda precīzas atsaucē uz citētajiem avotiem, bet citās vietās pārfrāzē tekstu no citiem avotiem bez atsaucēm;

10.2.6. autors tulko citu autoru darbus vai interneta resursos pieejamo informāciju no citas valodas ar vai bez tajā esošajām atsaucēm, norādot tikai sevi kā darba oriģinālo autoru.

11. Par docētāju Noteikumu izpratnē ir uzskatāms LU akadēmiskā personāla pārstāvis vai cita fiziska persona ar atbilstošu kvalifikāciju, kura īsteno studiju procesu.
12. Visus akadēmiskā godīguma pārkāpumus reģistrē LUIS studējošo, klausītāju, nodarbināto vai brīvprātīgo personas lietā.
13. Par Noteikumu pārkāpumiem iestājas Noteikumos un citos Latvijas Republikas un LU normatīvajos aktos paredzētās sekas un atbildība.

II. Akadēmiskais godīgums studējošo rīcībā

14. Studējošais ievēro akadēmiskā godīguma principus. Par akadēmiskā godīguma pārkāpumu it īpaši tiek uzskatītas šādas darbības:
 - 14.1. jebkādu materiālu vērtību, mantiska vai citāda labuma piedāvāšana par kādas darbības izdarīšanu vai neizdarīšanu studējošā vai citas personas akadēmiskajās interesēs;
 - 14.2. plāgiāts vai neatļautu palīg līdzekļu (informācijas avota vai metodes) izmantošana vai izmantošanas mēģinājums studiju procesā;
 - 14.3. līdzdalība akadēmiskā godīguma pārkāpumā, t.sk. kolektīva darba rezultātu iesniegšana savā vārdā, ja tas ir bijis definēts kā kolektīvs darbs, pārbaudes darba veikšana cita studenta vietā, parakstīšanās cita studējošā vietā apmeklējuma lapā vai citos dokumentos;
 - 14.4. nepatiesu ziņu sniegšana par sevi un savu darbu;
 - 14.5. pārbaudes jautājumu vai pārbaudes uzdevumu neatļauta iegūšana;
 - 14.6. akadēmiskā personāla vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana vai kavēšana;

14.7. cita apzināta darbība, kas kavē vai traucē studiju procesu un akadēmisko darbu LU.

15. Docētājs (noslēguma pārbaudījumā – komisija) par akadēmiskā godīguma noteikumu pārkāpumu studējošajam var:

5.1. izteikt aizrādījumu;

15.2. samazināt pārbaudījuma vērtējumu;

15.3. uzdot atkārtoti veikt pārbaudījumu par citu tematu vai veikt citu uzdevumu;

15.4. atstādināt no pārbaudījuma;

15.5. anulēt pārbaudījuma vērtējumu

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

16. Ja docētājs (noslēguma pārbaudījumā – komisija) studējošajam piemērojis šo noteikumu 15. punktā minētās sekas, izņemot aizrādījumu, viņš (komisija) piecu darbdienu laikā sagatavo un iesniedz fakultātes dekānam vai viņa pilnvarotai personai šo noteikumu pielikumā minēto ziņojumu

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

17. Fakultātes dekāns vai viņa pilnvarota persona 10 darbdienu laikā izvērtē docētāja iesniegto ziņojumu par akadēmiskā godīguma noteikumu pārkāpumu, nodod to pievienošanai studējošā lietai un, ja nepieciešams, informē arī attiecīgo docētāju. Ja studējošais ir izdarījis būtisku noteikumu pārkāpumu, tad fakultātes dekāns studējošajam var piemērot LU iekšējās kārtības noteikumos studējošajiem paredzēto disciplinārsodu – brīdinājumu par eksmatrikulāciju vai eksmatrikulāciju vai piemērot citas šo noteikumu 15. punktā minētās sekas

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

18. Ja LU docētājs konstatē akadēmiskā godīguma pārkāpumu studiju kursa noslēguma pārbaudījuma laikā, to norāda arī pārbaudījuma protokolā

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

19. Ja LU docētājs konstatē akadēmiskā godīguma pārkāpumu pārbaudījuma laikā, viņš veic rakstisku atzīmi uz studējošā darba vai pievieno komentāru pie darba e-studijās

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

20. Fakultātes dekāns papildus citos LU normatīvajos aktos noteiktajām sekām studējošajam var anulēt vērtējumu par studiju kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām

/LU Senāta 30.06.2025. lēmuma Nr. 2-3/61 redakcijā/.

21. /Svītrots ar LU Senāta 30.06.2025. lēmumu Nr. 2-3/61/.
22. Studējošais ir tiesīgs sniegt skaidrojumu par savu rīcību LU docētājiem un LU fakultātes dekānam LU noteiktajā kārtībā.
23. /Svītrots ar LU Senāta 30.06.2025. lēmumu Nr. 2-3/61/
24. Ja saņemts iesniegums par akadēmiskā godīguma pārkāpumu noslēguma darbā, pēc kura sekmīgas aizstāvēšanas personai ir piešķirts atbilstošs grāds vai kvalifikācija, tad LU Informācijas tehnoloģiju serviss pēc attiecīgās fakultātes dekāna pilnvarotās personas pieprasījuma veic darba elektronisko plaģiātisma pārbaudi. Iesniegumu izskata saskaņā ar Administratīvā procesa likumu, t.i., koleģiāla institūcija, kas pieņēmusi lēmumu par diploma piešķiršanu:
- 24.1. fakultātes dome skata iesniegumu par plaģiātu kvalifikācijas darbā, bakalaura darbā, diplomdarbā, maģistra darbā;
 - 24.2. promocijas padome skata iesniegumu par plaģiātu promocijas darbā.

IV. Akadēmiskais godīgums LU akadēmiskā personāla rīcībā

25. Akadēmiskais personāls ievēro akadēmiskā godīguma principus. Par akadēmiskā godīguma principu pārkāpumiem studiju darbā it īpaši ir uzskatāma šāda rīcība:
- 25.1. studējošo darbu neobjektīva vērtēšana, studējošo savlaicīga neinformēšana par vērtēšanas kritērijiem un interešu konflikta pieļaušana;
 - 25.2. neatļautu palīglīdzekļu izmantošanas, plaģiātu un citu neatļautu darbību pieļaušana pārbaudījumos;
 - 25.3. dāvanu, pakalpojumu vai papildu samaksas par amata pienākumu izpildi (t.sk. konsultāciju) pieprasīšana un/vai pieņemšana;
 - 25.4. LU resursu izmantošana profesionālajai un privātai darbībai, kas nav saistīta ar darbu LU;
 - 25.5. akadēmiskās vardarbības pieļaušana savā rīcībā;
 - 25.6. autortiesību neievērošana un citu personu, t.sk. studējošo, darba rezultātu un npublicēto datu izmantošana bez atbilstošas atsaucē;
 - 25.7. tikai paša sarakstītas studiju literatūras izmantošana studiju kursā, neizmantojot daudzpusīgu literatūru un avotus, t.sk. atsaucoties uz citiem speciālistiem attiecīgajā nozarē;

- 25.8. studējošo iesaistīšana savstarpējo nesaskaņu risināšanā ar LU docētājiem, zinātniekiem un vispārējo personālu;
 - 25.9. lekciju, semināru, eksāmenu kavēšana;
 - 25.10. neatbilstoša un neizpildāma apgūstamās vielas apjoma noteikšana neatbilstošā laika periodā;
 - 25.11. nepamatota citu docētāju kompetences apšaubīšana, apmelošana, noniecināšana.
26. Lai izvairītos no interešu konflikta, ar LU docētāju saistītā persona (radnieks (tēvs, māte, vecāmāte, vectēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusbrālis, pusbāsa, laulātais), darījuma partneris vai dzīvesbiedrs (cilvēks, ar kuru ir kopīga saimniecība)) iespēju robežās izvēlas apgūt studiju kursu pie cita docētāja. LU docētājs atturas no saistītās personas kursa darbu, noslēguma darbu un promocijas darbu vadīšanas un vērtēšanas.
27. Ja šauras specializācijas dēļ LU docētājs pasniedz studiju kursu saistītajai personai, tad studiju kursa noslēguma pārbaudījuma vērtēšanu veic eksaminācijas komisija. LU docētājs, ar kuru saistītā persona tiek vērtēta, atturas no vērtēšanas, kā arī neatrodas eksaminācijas telpā.
28. LU vadība nodrošina akadēmiskajam personālam centralizētu piekļuvi plaģiātisma atpazīšanas rīkiem regulārai rakstisko darbu pārbaudei studiju laikā.
29. Zinātniskais personāls ievēro akadēmiskā godīguma principus. Par akadēmiskā godīguma principu pārkāpumiem zinātniskajā darbībā it īpaši ir uzskatāma šāda rīcība:
- 29.1. eksperimenta vai pētījuma rezultātu un datu viltošana vai safabricēšana (zinātniskās darbības un datu izdomāšana ar nolūku tos publicēt kā oriģinālu pētījumu);
 - 29.2. atsaukšanās uz neeksistējošiem darbiem, datiem, pētījumiem;
 - 29.3. pētījumu rezultātu selektīva interpretācija tā, ka tie apstiprina pētījumā izvirzīto hipotēzi vai sniedz tikai tādu informāciju, kas veicina uzticību veiktajam pētījumam un tā atzīšanu akadēmiskajā vidē;
 - 29.4. konfidencialitātes neievērošana attiecībā uz pētījumos iesaistītām personām;
 - 29.5. citu personu savāktās informācijas, datu, publicēto un nepublicēto pētījumu izmantošana bez attiecīgas atsaucis;
 - 29.6. plaģiāta vai pašplaģiāta veikšana;
 - 29.7. sveša izgudrojuma patenta pieteikuma iesniegšana vai darba attiecību ietvaros ar LU veiktu izgudrojumu atsavināšana;

- 29.8. ētikas normu, kas attiecas uz pētījumiem ar cilvēku un dzīvnieku iesaisti, neievērošana;
- 29.9. nepamatota citu zinātnieku kompetences apšaubīšana, apmelošana, noniecināšana;
- 29.10. zinātniskā darba autorības kritēriju neievērošana. Zinātniskā darba autorība ir tiesības tikt atzītam par kāda zinātniska darba autoru, kas ir balstītas uz šādiem kritērijiem: (1) nozīmīgs intelektuālais ieguldījums pētījuma plānošanā vai datu vākšanā, rezultātu analīzē vai interpretācijā un (2) zinātniskā darba rakstīšana vai tā kritiska rediģēšana, sniedzot būtisku ieguldījumu zinātniskajā saturā, un (3) zinātniskā darba gala versijas apstiprināšana pirms publicēšanas, un (4) piekrišana uzņemties atbildību par zinātniskā darba saturu.

V. Akadēmiskais godīgums LU vispārējā personāla rīcībā

- 30. LU vispārējais personāls un administrācija veicina akadēmiskā godīguma principu ievērošanu savā darbībā. LU vispārējais personāls un administrācija pārkāpj akadēmiskā godīguma principus, ja:
 - 30.1. ignorē vai nepamatoti soda LU saimes pārstāvjus, kas ziņo par akadēmiskā godīguma pārkāpumiem;
 - 30.2. padara ziņošanu par pārkāpumiem sarežģītu, apgrūtināšu vai pat neizpildāmu, veicinot pārkāpumu faktu ignorēšanu vai slēpšanu, pieļauj diskrimināciju pārkāpuma izvērtēšanā;
 - 30.3. slēpj vai falsificē ziņas par sekmēm un citiem rādītājiem, lai iegūtu augstāku reitingu vai izvairītos no negatīvas publicitātes;
 - 30.4. neievēro konfidencialitāti un datu aizsardzību, nodrošinot akadēmiskās un zinātniskās darbības administratīvo funkciju;
 - 30.5. pieļauj interešu konfliktu;
 - 30.6. nepamatoti apšaubā, apmelo, noniecina LU saimes akadēmiskās un zinātniskās darbības kompetenci.

VI. LU akadēmiskā un vispārējā personāla akadēmiskā godīguma pārkāpumu izskatīšana

31. LU akadēmiskā un vispārējā personāla akadēmiskā godīguma pārkāpumus izskata LU Akadēmiskās ētikas komisija.
32. LU saimes pārstāvis ziņo LU Akadēmiskās ētikas komisijai par LU akadēmiskā vai vispārējā personāla akadēmiskā godīguma pārkāpumu, pievienojot pierādījumus.
33. Ja saņemts iesniegums par plaģiātu LU akadēmiskā vai vispārējā personāla pārstāvja darbā, tad LU Informācijas tehnoloģiju serviss pēc LU Akadēmiskās ētikas komisijas pieprasījuma veic darba elektronisko plaģiātisma pārbaudi.
34. Pamatojoties uz LU Akadēmiskās ētikas komisijas lēmumu, LU rektors vai viņa pilnvarota persona var piemērot disciplinārsodu vai uzteikt darba līgumu atbilstoši LU Darba kārtības noteikumiem un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem.

VII. Nobeiguma noteikumi

35. Noteikumi stājas spēkā 2021. gada 1. jūnijā.
36. Ar Noteikumu spēkā stāšanos spēku zaudē Noteikumi par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē (apstiprināti ar LU Senāta 2013. gada 25. februāra lēmumu Nr. 287).

Senāta priekšsēdētājs

(paraksts*)

M. Auziņš

S. Ķestere, 67033950

Izsūtīt: visām struktūrvienībām.

Pielikums
Noteikumiem par akadēmisko godīgumu Latvijas Universitātē

Reģ. Nr. _____

Latvijas Universitātes

_____ fakultātes dekānam

Ziņojums par studējošā akadēmiskā godīguma pārkāpumu

Studējošā vārds, uzvārds, stud. apl.
numurs

Studiju programma, studiju kurss

Pārbaudījuma veids un forma

Pārkāpums:

- ☐ neatļautu palīglīdzekļu izmantošana pārbaudījumā;
- ☐ plaģiāts;
- ☐ akadēmiskā personāla un/vai studējošo akadēmiskā darba traucēšana un kavēšana;
- ☐ cita veida akadēmiskā godīguma pārkāpums.

Komentārs (detalizētāka informācija par pārkāpumu vai atsauce uz citiem dokumentiem)

Pārkāpuma konstatēšanas datums (ja to iespējams precīzi norādīt)

Docētāja (noslēguma pārbaudījumā – komisijas) pieņemtais lēmums:

- ☐ pārbaudījuma vērtējuma samazināšana;
- ☐ pārbaudījuma uzdevuma atkārtota veikšana (par citu tematu vai cita uzdevuma veikšana);
- ☐ atstādināšana no pārbaudījuma;
- ☐ vērtējuma par pārbaudījumu anulēšana;
- ☐ priekšlikums anulēt vērtējumu par studiju kursa apguvi, ja pārkāpums konstatēts līdz nākamā semestra beigām.

Docētāja (komisijas
priekšsēdētāja) vārds, uzvārds,
paraksts

--

Datums
:

--

Šo ziņojumu sagatavo docētājs (komisija) un iesniedz LU fakultātes dekānam, nepieciešamības gadījumā arī LU rektoram. Pēc galīgā lēmuma pieņemšanas ziņojumu iesniedz studiju programmas lietvedim, kurš ziņojumu pievieno studējošā personas lietai un izdara atbilstošu ierakstu studējošā datos LUIS.